

Èxit d'una tarda

El *Diccionari de la literatura catalana* diu que Vicenç Andrés i Llobet (Barcelona, 1870-1939) va obtenir en teatre un notable èxit popular amb comèdies com *Quina dona tinc!* L'obra és un monòleg, i, impresa, fa 8 pàgines, i va ser estrenada amb molt èxit la tarda del 28 d'abril de 1893 a la societat Centre Roger de Flor.

Revolucionaris sense vocació

Simonini, el protagonista d'*El cementiri de Praga*, ha d'organitzar una bona revolta entre els estudiants i, encara que no estigués en contacte amb el món estudiantil, de seguida va pensar que —llegim en l'edició de Randon House Mondadori encarregada a Carme Arenas— “dels estudiants, li interessaven els que no tenien propensions revolucionàries, i millor encara si eren anarquistes”. Doble perplexitat: Per promoure una revolució, és millor pensar en els qui no hi són propensos? I llavors era normal trobar anarquistes que no volguessin la revolució? Cap perplexitat: Umberto Eco escriu que “gli interessavano quelli con propensioni rivoluzionarie, e meglio se anarchici”, és a dir, “li interessaven els estudiants amb propensions revolucionàries, i millor encara si eren anarquistes”.

Jurista incomplet

Els autors de l'índex onomàstic del llibre *Quaranta anys d'advocat*, d'Amadeu Hurtado, reeditat per Edicions 62, deixen incomplet el nom de l'advocat Mòn i Pascual. És Joan Mon i Pasqual (Santa Coloma de Farners, 1892 - Barcelona, 1979), codificador del dret català i autor d'un gran nombre d'estudis.

Han menjat pocs gelats

El DIEC2 manté que el gelat, com va empescar-se el DIEC1, es fa de llet “aromatitzada amb substàncies emprades en confiteria”. És a dir, no pot portar cap fruita, ni tampoc xocolata. I com n'hem de dir, del gelat de torró?

Germà Colón mostra les seves troballes sobre la història del català en un recull d'estudis recents

La història d'un terme tan destacat de l'arquitectura gòtica com *claraboia*, que després passà a la llengua corrent, no prou estudiada fins ara. Les virtuts i limitacions del *Diccionari etimològic i complementari de la llengua catalana*, de Joan Coromines. La defensa del topònim *Orpesa*, contra la forma acastellanada *Oropesa*. Els arguments favorables a la valencianitat de l'autor de *Curial e Güelfa*, contraposats als arguments favorables a la seva catalanitat. Aspectes sintàctics valencians entre els segles XV i XVI. La misteriosa etimologia de l'estrany mot *sigrimaces*, sinònim de ganyotes, carasses, que només apareix en un procés que tingué lloc a Mallorca el 1417. Dialèctica entre llatí i romanç. Dos models de lèxic català enfront del castellà. El verb *amainar* en les llengües hispàniques del segle XV. L'aparició de nous atles lingüístics. La *pantena tortosina*, l'art de pesca fix més antic de Catalunya, documentat també a València, d'origen llatí, no pas mossàrab, com s'ha dit. O l'edició d'una obra d'importància excepcional, *La illusió occitana*, d'August Rafanell, que es clou amb un esplèndid assaig de Robert Lafont, i que s'hauria d'haver reduït una mica, suprimint l'explicació de fets poc rellevants i evitant algunes repeticions.

Germà Colón Domènech (Castelló de la Plana), catedràtic emèrit de la Universitat de Basilea, és un historiador de la llengua, i, per poder completar la seva tasca, ha d'analitzar amb microscopi el que han dit prèviament els historiadors que l'han precedit. Per això els estudis de mots determinats es combinen amb els treballs de crítica textual i anàlisi d'obres.

El volum de més de quatre-centes pàgines que recull els seus darrers estudis, publicats en diversos llibres i revistes, o inèdits, *Lexicografia, lèxic i crítica textual*, dona compte de la immensa, documentadíssima i variada tasca duta a terme els darrers anys pel lingüista. El llibre ha estat coeditat entre les Publicacions de l'Abadia de Montserrat i la fundació creada per l'autor, i forma part d'una col·lecció també batejada amb el seu nom, “Col·lecció Germà Colón d'estudis filològics”, sèrie que, amb aquest volum, arriba al número 6.

La crítica textual, aplicada en el seu cas al *Curial*, la *Crònica del rei Jaume* o *Eiximenis*, conforma una de les quatre parts del volum, i Germà Colón la reivindica, perquè “a casa nostra ara no està gaire de moda i creiem, no obstant, que és una branca de la filologia del major interès”.

El lingüista es mostra clar i contundent en les seves discrepàncies, com feia també Joan Coromines. Cal admirar i reverenciar, diu, les figures de Josep Balari, Marià Aguiló, Antoni M. Alcover, Pompeu Fabra, Francesc de B. Moll i Joan Coromines, “però no pas fer-ne uns mites”. En el cas de Coromines, per exemple, els obllits, taques i errors de la seva obra no minven l'admiració que sent per l'esforç extraordinari que va dur a terme. El seu diccionari etimològic, diu, el consulta diverses vegades cada dia i sempre amb profit, “positiu o negatiu”.

Germà Colón publica *Lexicografia, lèxic i crítica textual*, un aplec de treballs, alguns dels quals inèdits.

Lluís Bonada